

Listnaté a ihličnaté lesy

Podnebie

Listnaté a ihličnaté lesy sa vyskytujú v oblastiach s miernym podnebím severnej pologule. Zaberajú široké pásmo, ktoré prechádza cez Severnú Ameriku, Európu a Áziu. Na južnej pologuli sa listnaté a ihličnaté lesy takmer nevyskytujú, pretože je tam len veľmi málo súde s miernym podnebím.

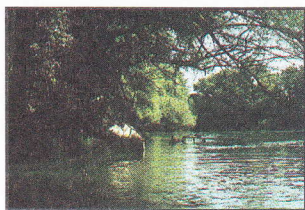
Listnaté a ihličnaté lesy rastú tam, kde je dostatok zrážok, ktoré padajú počas celého roka. Listnaté lesy potrebujú na svoj rast a rozmnožovanie aspoň 4 mesiace s teplotou vyššou ako 10 °C a ihličnaté lesy aspoň 1 až 3 takto teplé mesiace. Preto týmto lesom vyhovuje mierne podnebie, kde sa striedajú ročné obdobia. Keďže listnaté lesy potrebujú o niečo viac tepla, rastú južnejšie ako ihličnaté. V pohoriach zase zaberajú nižšie polohy.

Vodstvo

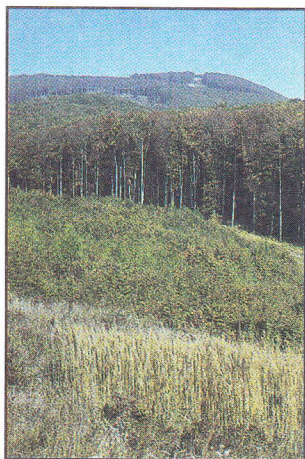
V oblasti listnatých a ihličnatých lesov sa vytvorila pomerne hustá riečna sieť. Spadne tam dosť zrážok. Voda sa málo vyparuje, lebo teploty sú mierne. V riekach je najviac vody na jar, keď sa topí sneh. Na nížinách vtedy vznikajú povodne. Najmenej vody v riekach je v zime, keď voda zamrzá a padá vo forme snehu.

Rastlinstvo a živočíšstvo

V listnatých lesoch rastú stromy, z ktorých na zimu opadáva lístie (duby, hraby, buky, javory, lipy, topole, vrby). V redších porastoch (dubových, hrabových) sa vyskytuje aj bohatý krovinný a bylinný podrast.

111 a. Pri riekach rastú listnaté lužné lesy.

111 b. Listnaté lesy majú na jeseň krásne farby. Pokrývajú u nás stráne väčšiny pohorí.

111 c. Na jar a v lete sú sýtozelené.

V oblastiach, kde sa teplota znižuje a pribúda zrážok, rastú zmiešané lesy. Tvoria ich zmiešané porasty listnatých a ihličnatých stromov.

Severnejšie od zmiešaných lesov sa v miernom podnebí rozprestierajú ihličnaté lesy. Zaberajú rozsiahlejšie plochy tam, kde je tuhšia zima s dlhšie trvajúcou snehovou pokrývkou. Ihličnaté lesy sa nazývajú aj tajga..

V tajge rastie hlavne smrek, jedľa, borovica a smrekovec opadavý. Z listnatých stromov tam často nájdeme brezu a jarabinu.

V listnatých a ihličnatých lesoch žijú často tie isté druhy živočíchov. Lesy im poskytujú úkryt i potravu. Sú to najmä jeleň, srna, líška, vlk, medveď. Na severe tajgy sa vyskytuje aj los a sobol'.

112. Ihličnaté lesy sú rozlohou najväčšie lesné porasty na Zemi. Rastú aj u nás vo vyšších častiach pohorí.

Pôdy

Názov podzol je odvodený z ruského slova popol. Vzhľadom totiž táto pôda pripomína popol.

Listnaté a ihličnaté lesy nie sú veľmi náročné na pôdu. Obyčajne rastú na kamenitých pôdach. Listnatým lesom vyhovujú kambizeme (hnedé lesné pôdy) a ihličnaté lesy rastú na pôdach, ktoré nazývame podzoly. Často sú plytké a majú sivú farbu.

1. V ktorom podnebnom pásme sa vyskytujú listnaté a ihličnaté lesy? Aké podmienky potrebujú na svoj rast?
2. Vymenujte listnaté a ihličnaté stromy, ktoré poznáte z našich lesov.
3. Ktoré živočíchy našich listnatých a ihličnatých lesov poznáte?
4. Čo je tajga? Aké je tam podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo a pôdy?

Každoročne vzniká veľa lesných požiarov. Mnohé z nich zapríčiniť svojou nedbanlivosťou človek.

Tento strom – obor – rástol až 600 rokov.

V tejto krajine človek ponechal z lesa mnoho stromov. Ako sa vám páči takéto bývanie?

Človek a lesy mierneho pásma

Najrozľahlejšie lesy na Zemi sú listnaté a ihličnaté lesy mierneho pásma. Poskytujú človeku drevo, lesnú zver, možnosť rekreácie a vyrábajú kyslík. Zadržiavajú vodu, ktorá potom počas roka rovnomernejšie tečie do potokov a riek.

Po odlesnení získal človek v tejto krajine úrodnú poľnohospodársku pôdu a rozsiahle plochy pasienkov. Vo vhodnom miernom podnebí s úrodnou pôdou a dostatkom vody vybudoval sídla. Pospájal ich hustou sieťou železníc a ciest.

Hospodárenie človeka

Aj v lesnej krajine sa človek živil najskôr lovom. Neskôr na odlesnených územiach pestoval poľnohospodárske plodiny. **V oblasti listnatých lesov sa darí pšenici, jačmeňu, kukurici, cukrovej repe a iným plodínám. V chladnejších oblastiach ihličnatého lesa sa pestujú zemiaky, ovos, ľan.** Na odlesnených plochách sa pasú **stáda kráv a oviec.**

V najchladnejších oblastiach tajgy, kde je veľmi krátke leto, sa už poľnohospodárske plodiny pestovať nedajú. Človek tam loví kožušinovú zver, ťaží drevo a nerastné suroviny – ropu, zemný plyn, rudy. Cez rozsiahle lesy tajgy vybudoval plynovody, ropovody, cesty a železnice. Známe sú Transsibírska a Bajkalsko-amurská magistrála – železnice prechádzajúce cez Sibír. V Severnej Amerike vedú cez ihličnaté lesy diaľnice a ropovody.

Osídlenie a život v krajine listnatých a ihličnatých lesov

Mierne podnebie listnatých a čiastočne aj ihličnatých lesov vyhovuje pre život človeka. Mnohé bývalé zalesnené územia sú dnes osídlené. **Patria k najhustejšie zaľudneným oblastiam sveta.** Okrem dedín a menších miest tam vznikli aj **obrovské veľkomestá**, ako New York, Londýn, Paríž, Moskva, Tokio. **Krajina je pretkaná hustou sieťou ciest, železníc, elektrických vedení a potrubí.** Je v nej **veľa priemyselných závodov.**

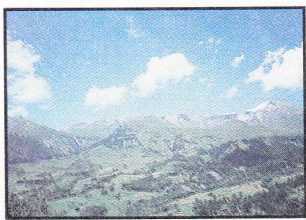

Na mieste listnatých lesov vzniklo veľké mesto New York.

Rozvinutý priemysel, poľnohospodárstvo a hustá doprava majú aj nepriaznivé dôsledky. **Znečisťujú ovzdušie i vodu a sú hlučné.** Takéto **narušovanie prírodného prostredia** nepriaznivo vplýva na zdravie ľudí. Ľudia si preto uvedomili, že sa o prírodu musia aj starať. Ošetrujú lesy a na vhodných miestach vysádzajú nové porasty.

Tajga má chladnejšie podnebie a menej úrodné pôdy. V lete sa v močaristých územiach vyrodí veľa hmyzu. Preto je **tajga redšie osídlená a menej sa hospodársky využíva. Príroda je tam málo narušená.**

Veľmi vyhľadávané sú zalesnené krajiny v blízkosti sídel. Ľudia tam cestujú za oddychom a rekreáciou.

Aj s lesom sa hospodári. V krajine sa striedajú porasty rôzneho veku.

1. Akým poľnohospodárskym plodinám sa najlepšie darí v miernom podnebnom pásme?
2. Charakterizujte sídla, dopravu, priemysel a iné činnosti v krajine listnatých lesov.
3. Čo viete o znečistení životného prostredia v miernom pásme Európy, Ameriky a Ázie?